

Notat

Til

Fra

Saksbehandler Cathrine Sussane Torjussen

Vår ref. 15/04827-87

Dato 02.08.2018

Vurderinger i forbindelse med tiltak mot brunskogsnegler

Gjennom handlingsprogrammet for 2018 ble det vedtatt å sette av 20 000 kroner til bekjempelse av brunskogsnegler dette året. I forbindelse med dette er det gjort noen vurderinger for å finne ut hvordan disse midlene skulle brukes mest mulig hensiktsmessig. Det er gjort selvstendige vurderinger for Vestby kommune, og en vurdering av hva som vil være riktig bruk av midlene. Dette har kommunen hatt anledning til, i motsetning til en del andre kommuner, ettersom en del andre kommuner har vedtatt at deres midler spesifikt har skulle blitt brukt på Nemaslug.

Brunskogsneglen er en innført art, og er oppført på fremmedartslista med svært høy økologisk risiko. Den utgjør størst problem for hageeiere, men har også blitt et problem i landbruket, for eksempel ved produksjon av jordbær og grønnsaker. I tillegg har den negative effekter på stedegne snegler som svartskogsnegl, særlig i form av fortrenning og hybridisering. Likevel vil svartskogsneglen fortsatt være vanlig i Norge siden disse også forekommer i barskog, som er et habitat hvor brunskogsneglen sjelden forekommer. Det er også vist at brunskogsnegl har effekt på biomangfold av ville vekster.

Brunskogsneglen har langt på vei allerede realisert sitt invasjonspotensiale i Norge, i og med at den er vanlig i store deler av landet. I tillegg opptrer den ofte i store mengder, siden den har en stor reproduksjonsevne.

Det er så godt som umulig å bli helt kvitt denne sneglen som har etablert seg godt både i hager og naturområder. Målet bør således være å redusere antallet til et akseptabelt nivå og å hindre videre spredning. Et av de viktigste tiltakene man kan gjøre er å fjerne potensielle yngleplasser og gjemmesteder. Dette kommer frem gjennom informasjonsbrosjyre kommunen har laget om brunskogsnegler, om opprinnelse, bekjempelse og tiltak.

Etter å ha ryddet i hagen er et av de mest effektive tiltakene å luke brunskogsneglene omtrent på samme måte som man luker ugress.

Informasjonsbrosjyren kommunen har laget informerer også om hvordan man kan hindre å få brunskogsnegler i hagen dersom man ikke har det fra før. Sneglene sprer seg særlig med plantemateriale og jord. Det er derfor en risiko for at man får med seg snegler eller egg når man kjøper planter og planter ut i hagen, eller hvis man får hageplanter fra andre hageeiere som har brunskogsnegler.

Flere kommuner deler ut middelet Nemaslug til sine innbyggere. Nemaslug er et middel som inneholder en parasittisk nematode som infiserer snegler. Studier viser at nematoden som brukes i hovedsak dreper unge brunskogsnegler, og de største sneglene (over 1 cm) tåler nematoden godt og dør sjelden av smitte. Det er rapportert at flere sneglearter som er stedeagne i Norge er mottakelige for denne parasitten.

Under vurderingen som er gjort for hvordan Vestby kommune skulle bruke sine midler på kampen mot brunskogsnegler har føre-var-prinsippet vært viktig. Dette prinsippet følger av naturmangfoldloven, § 9:

Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

Utbredelsen av norske snegler er relativt godt kjent, og man kjenner sannsynligvis de fleste sneglearterne vi har i Norge. Det er imidlertid et potensiale for uoppdagede arter, som i tillegg kan være sjeldne. Dette gjelder spesielt i områdene omkring Oslofjorden – landområdene omkring Oslofjorden representerer Norges rikeste områder når det gjelder biologisk mangfold. For øvrig vet vi ikke hvilke konsekvenser bruken av nematoder vil ha på de allerede kjente norske artene som blir påvirket og drept av nematodene. Føre-var-prinsippet tilsier at vi skal være forsiktige med å gjøre skade der vi ikke har god nok kjennskap til hvor sårbare de artene som kan bli påvirket av et tiltak er.

Det følger av informasjon om middelet at

*Nemaslug består av nematoden *Phasmarhabditis hermaphrodita*, som allerede finnes i naturen. Vi bare hjelper til litt ved å fylle på med mange flere. Når sneglene er borte vil bestanden av nematoder gå tilbake til et naturlig nivå.*

Vi vet imidlertid ikke hvordan økningen i denne nematoden vil påvirke sneglesammensetningen, selv om bestanden av nematoder går tilbake til et naturlig nivå når sneglene er borte.

Noen argumenterer for bruk av Nemaslug med at de stedeagne artene vil vandre inn igjen. Jeg kjenner ikke forskning som viser dette, men dersom det stemmer er det like sannsynlig, om ikke mer sannsynlig, at brunskogsneglene også vil vandre inn i

de samme områdene igjen. Som allerede nevnt tåler spesielt de store brunskogsneglene nematodene godt.

Snegler har for øvrig en viktig rolle i naturen, spesielt som nedbryter av plantemateriale. I tillegg er snegler en viktig del av næringskjeden ettersom de er mat for en rekke andre dyr, for eksempel fugler, padder, frosker og piggsvin.

Vi har altså landet på å bruke midlene til å kjøpe inn snegleplukkere som innbyggerne i kommunen kan låne gratis. Snegleplukkerne gjør arbeidet med å plukke snegler enklere, mer hygienisk, og mer effektivt. Snegleplukkerne kan lånes ut i flere år fremover. Ved å bruke snegleplukkerne kan man også være artsspesifikke, og på denne måten få fjernet brunskogsneglen, som jo er mål-arten for dette tiltaket. Snegleplukkerne kommer altså til anvendelse ved «luking» av brunskogsnegler, som er omtalt i informasjonsbrosjyren som et av de mest effektive tiltakene.

I forbindelse med de vurderinger som er gjort har vi blant annet vært i kontakt med forskere ved NIBIO, noen av våre nabokommuner, Fylkesmannen, og en biolog som har jobbet med rødlistevurderinger for blant annet snegler.

Med hilsen

Cathrine Sussane Torjussen
plan- og miljøvernrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Informasjonsbrosjyre om brunskogsnegler